

United Nations
Nations UniesInternational Criminal Tribunal
for the former Yugoslavia
Tribunal Pénal International
pour l'ex-Yugoslavie

“GLOGOVA” (IT-02-61)

MIROSLAV DERONJIĆ

MIROSLAV DERONJIĆ

Osuđen za progone na političkoj, rasnoj i vjerskoj osnovi

Od septembra 1990. do kraja aprila 1992., bio je predsjednik bratunačkog Opštinskog odbora Srpske demokratske stranke (SDS) u Bosni i Hercegovini; od ljeta 1993., član Glavnog odbora SDS-a; od kraja aprila do juna 1992., predsjednik bratunačkog Kriznog štaba. Bratunac je grad i opština u istočnoj Bosni i Hercegovini.

- Osuđen na **10 godina zatvora**

Krivična djela za koja je osuđen (primjeri):

Progoni na političkoj, rasnoj i vjerskoj osnovi (zločini protiv čovječnosti)

- Uveče 8. maja 1992., Miroslav Deronjić, u svojstvu predsjednika Kriznog štaba u opštini Bratunac, naredio je je bratunačkoj Teritorijalnoj odbrani (TO), kao i policijskim snagama u Bratuncu, da napadnu i djelimično spale nebranjeno selo Glogova u istočnoj Bosni i Hercegovini. U napadu je ubijeno 65 civila Muslimana, stanovnika sela, kuće, privatna imovina bosanskih Muslimana i džamija su uništene, a znatan dio sela Glogova srušen je sa zemljom.

Datum rođenja	6. jun 1954. u opštini Bratunac, Bosna i Hercegovina
Optužnica	Prvobitna optužnica: 4. jul 2002.; Prva izmijenjena optužnica: 29. novembar 2002.; Druga izmijenjena optužnica: 30. septembar 2003.
Datum hapšenja	7. jul 2002., od strane multinacionalnih Stabilizacijskih snaga (SFOR)
Prebačen na MKSJ	8. jul 2002.
Prvo stupanje pred Sud	10. jul 2002., izjasnio se da nije kriv ni po jednoj tački Optužnice
Potvrдно izjašnјavanje o krivici	30. septembar 2003., potvrдно se izjasnio o krivici za progone
Presuda o kazni Pretresnog vijeća	30. mart 2004., osuđen na 10 godina zatvora
Presuda Žalbenog vijeća	20. jul 2005., kazna od 10 godina zatvora jednoglasno je potvrđena
Izdržava kaznu	24. novembar 2005., prebačen u Švedsku na izdržavanje ostatka kazne; u kaznu mu je uračunato vrijeme provedeno u pritvoru od 7. jula 2002. kad je uhapšen
	Umro je 19. maja 2007.

STATISTIČKI PODACI

S obzirom na to da je Sporazum o izjašnjanju o krivici sklopljen prije početka suđenja, nije bilo potrebno održati suđenje.

PRESUDA O KAZNI PRETRESNOG VIJEĆA	
30. mart 2004.	
Pretno vijeće II	sudija Wolfgang Schomburg (predsjedavajući), sudija Carmel A. Agius, sudija Florence Ndepele Mwachande Mumba
Tužilaštvo	Mark Harmon
Obrana	Slobodan Cvijetić, Slobodan Zečević

ŽALBENI POSTUPAK	
Žalbeno vijeće	sudija Theodor Meron (predsjedavajući), sudija Fausto Pocar, sudija Mohamed Shahabuddeen, sudija Mehmet Güney, sudija Inés Mónica Weinberg de Roca
Tužilaštvo	Mark J. McKeon, Barbara Goy
Obrana	Slobodan Cvijetić, Slobodan Zečević
Presuda	20. jul 2005.

POVEZANI PREDMETI	
<i>po geografskom području</i>	
KARADŽIĆ i MLADIĆ (IT-95-5/18) “BOSNA i HERCEGOVINA” i “SREBRENICA”	
KRAJIŠNIK (IT-00-39 i 40) “BOSNA i HERCEGOVINA”	
MILOŠEVIĆ (IT-02-54) “KOSOVO, HRVATSKA i BOSNA”	
PLAVŠIĆ (IT-00-39 i 40/1) “BOSNA i HERCEGOVINA”	

OPTUŽNICA I OPTUŽBE

Prvobitna optužnica protiv Miroslava Deronjića potvrđena je 4. jula 2002. zajedno s nalogom za njegovo hapšenje. Miroslava Deronjića su uhapsile multinacionalne Stabilizacijske snage (SFOR) ubrzo nakon što je podignuta Optužnica, a zatim je odmah prebačen u Haag kako bi mu se sudilo po optužbama koje je protiv njega podigao Međunarodni sud. Dana 10. jula 2002., izjasnio se da nije kriv ni po jednoj od šest tačaka prvobitne Optužnice.

Takođe se izjasnio da nije kriv po tačkama Prve izmijenjene optužnice koja je podignuta 29. novembra 2002. Iako je svih šest tačaka ostalo u Optužnici, napravljene su manje izmjene. Prvo, razjašnjena je razlika između djela njegovih podređenih za koja je navedeno da je on odgovoran kao nadređeni. Nadalje, tužilaštvo je tražilo da se Optužnica izmijeni navođenjem identiteta žrtava ubijenih u svakom incidentu za koji je optuženi pojedinačno optužen.

Nakon što se Miroslav Deronjić potvrdno izjasnio o krivici po tački 1 Druge izmijenjene optužnice (30. septembra 2003.), sudije su dozvolile da se ostale optužbe povuku.

Miroslav Deronjić je optužen na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1) Statuta Međunarodnog suda) za:

- Progone na političkoj, rasnoj i vjerskoj osnovi (zločini protiv čovječnosti, član 5).

SPORAZUM O IZJAŠNJAVANJU O KRIVICI/POTVRDNO IZJAŠNJAVANJE O KRIVICI

Procedura vezana za sporazum o izjašnjavanju o krivici regulisana je Pravilnikom o postupku i dokazima Međunarodnog suda (pravilo 62ter). Tužilac i odbrana mogu se sporazumjeti da, nakon što se optuženi potvrdno izjasni o krivici po optužnici ili po jednoj ili više tačaka optužnice, tužilac može zatražiti od Pretresnog vijeća da se optužnica shodno tome izmijeni i zatražiti kaznu u nekom konkretnom rasponu ili se složiti sa rasponom kazne koji je predložila odbrana. Pretresno vijeće ne obavezuje nijedan od takvih sporazuma.

Dana 30. septembra 2003. godine, održan je pretres na kojem je razmotren Zajednički zahtjev za razmatranje Sporazuma o izjašnjavanju o krivici između Miroslava Deronjića i tužilaštva. Taj zahtjev je odražavao dogovoreni Sporazum o izjašnjavanju o krivici, koji se zasnivao na Optužnici i odvojenoj Činjeničnoj osnovi. U Sporazumu o izjašnjavanju o krivici, optuženi je pristao da se izjasni krivim po tački 1 Druge izmijenjene optužnice.

Pretresno vijeće se uvjerilo da se optuženi dobrovoljno odlučio da se potvrdno izjasni o krivici i da u potpunosti razumije sve uslove Sporazuma i prihvatilo je njegovo izjašnjavanje. S obzirom na to da je Sporazum o izjašnjavanju o krivici sklopljen prije početka suđenja, nije bilo potrebno održati suđenje.

Neposredno nakon pretresa o kazni, Pretresno vijeće je preispitalo svjedočenje Miroslava Deronjića i uporedilo ga je s Optužnicom i Činjeničnom osnovom. Prilikom tog poređenja, Pretresno vijeće je ustanovilo znatne materijalne nepodudarnosti koje su ga navele da ponovo detaljnije preispita sve ranije izjave optuženog, Optužnicu, Činjeničnu osnovu i posebno, njegovu izjavu u svojstvu svjedoka od 25. novembra 2003. godine.

Da bi se uvjerilo da potvrdno izjašnjavanje o krivici optuženog još uvijek zadovoljava uslove iz pravila 62bis Pravilnika o postupku i dokazima, Pretresno vijeće je naložilo da se 5. marta 2004. održi nastavak pretresa o kazni. Takođe je naložilo tužilaštvu da predoči transkripte iskaza Miroslava Deronjića datog 12. do 19. februara 2004. (nakon pretresa o kazni) u drugim predmetima, npr. u predmetu *Tužilac protiv Momčila Krajišnika*.

Međutim, strane u postupku su razriješile sve postojeće materijalne nepodudarnosti i tako eliminirale mogućnost svakog eventualnog zaključka da potvrdno izjašnjavanje o krivici optuženog ne zadovoljava tražene uslove.

Nadalje, u sklopu Sporazuma, optuženom je data prilika da da izjavu. On je tu prilikom iskoristio kako bi izrazio kajanje i u potpunosti i bezrezervno prihvatio odgovornost za krivična djela navedena u Optužnici.

IZJAVA MIROSLAVA DERONJIĆA

"Časni Sude, rođen sam u jednom malom mjestu istočne Bosne koje se zove Bratunac. U tom gradu proveo sam većinu svog života. Tu sam odrastao, stekao svoje prijatelje, radio posao za koji sam se školovao, zasnovao svoju porodicu. Moj život nije se ni po čemu razlikovao od života većine ljudi koje sam poznavao. U našem susjedstvu, samo desetak kilometara udaljen nalazi se jedan sličan gradić koji se zove Srebrenica. Bili smo povezani brojnim vezama koje je život sam ispleo, poslovnim, rodbinskim, kumovskim, komšijskim. Živjeli smo svoje obične živote, pomalo siromašni, svi zajedno, pomalo zaboravljeni od svih.

Početak devedesetih godina počela se raspadati naša zajednička država koja se zvala Jugoslavija. Uskoro je počeo rat. U početku smo se nadali da možda neće stići do nas, ali veze među ljudima počele su da se kidaju. Umjesto naših života, jedine istinske vrijednosti koji smo imali, počeli smo da smišljamo i prihvatamo neki drugi. Umjesto običnih riječi koji smo znali, počeli smo da izgovaramo neke velike riječi: država, nacija, vjera. Oni koji su nas naučili tim riječima nisu nas ni poznavali, a mi smo vjerovali da oni to rade upravo za nas. Ubrzo smo shvatili da smo postali beskrajni redovi imena u hronikama mrtvih, nestalih, ožalošćenih. Rat, koji nas nije mimoišao, iz nekih neobjašnjivih razloga upravo je tu ispoljio svu svoju antiljudsku i anticivilizacijsku prirodu, svu svoju brutalnost. Baš na tim prostorima odigrala se njegova najkrvavija i najstrašnija scena.

Ne postoji ništa čega se nije dotakao: ljudi, njihovih dobara, svega onoga što se decenijama gradilo, čak i darova prirode na koji smo, tako siromašni, bili ponosni: šuma, izletišta, rijeka. Ne postoji način da se sve te pojedinosti opišu, niti riječi koje to mogu u potpunosti izraziti. Kada se sve završilo, a činilo se da traje vječnost, mi koji smo preživjeli, umjesto u raju kojeg smo svi obećavali, zapekli smo se u paklu. Oko nas su ostale hiljade mrtvih. Desetina hiljada uništenih domova, opustjela imanja bez ljudi, porušeni vjerski objekti, mostovi, bolnice, škole. Ostala je tuga i pustoš svuda oko nas i u nama. Duboke rane koje će decenijama još da nas peku.

Danas, taj grad o kome govorim i koji se zove Bratunac, nalazi se između dva groblja. Jedno je na sjevernoj, a drugo je na južnoj strani. U jednom su sahranjeni jedni, a u drugom drugi, podijeljeni i u smrti. Oba groblja nastala su za vrijeme i poslije rata. Kada se zbroje svi koji su u njima sahranjeni, ima ih duplo više nego što ima onih koji danas žive u tom gradu. To je rezultat rata. To je rezultat užasa kroz koji smo prošli. To je rezultat bezumnih političkih koncepata na koje smo pristali i u kojima smo učestvovali.

Grad Srebrenica više ne postoji. Čiji je to danas grad? Srpski? Muslimanski? To je grad mrtvih. Oni koji su to uradili ubili su jedan grad. On nema svoju sadašnjost, niti svoju budućnost. Ostala mu je samo prošlost koja se mjeri vjekovima. Postoj li veća osuda za oni koji su to uradili, ma tko oni bili i kako se zvali? Danas se skrivaju, a govorili su da su heroji, govorili su da su vjernici. Kako je onda moguće da se straše pravde zemaljske, kako ćemo onda sa ovom pravdom koja nas sve zajedno uskoro očekuje? Teško je živjeti sa sjećanjem na sve što se dogodilo, sa osjećajem sramote i stida. U godinama koje su iza mene, u mnogim noćima bez sna, postavljao sam sebi ista pitanja. Kako je moguće da smo to uradili jednim drugima? Kako je uopšte moguće da smo na to pristali? Ako smo takvi kakvi jesmo, ima li nam spasa svima zajedno? Prošlo je mnogo vremena od tada i nisam našao odgovore na ta pitanja, ali znam samo jedno, ako nas istina ne može spasiti, onda nas zaista ne može spasiti ništa. Zato sam ja, časni Sude, rekao istinu. Ne tvrdim da je ona jedina, niti potpuna, jedino što tvrdim je da sam rekao sve što sam znao i da je to tačno. Ona se ne sviđa mnogih, ali zar je potrebno da kažem da se ne sviđa ni meni.

U brojnim intervjuima koje sam dao Tužilaštvu, koji se mogu mjeriti hiljadama stranica, u četiri svjedočenja koje sam imao na ovom sudu u različitim predmetima, rekao sam sve što sam imao, uključujući istinu o sebi samom. Od prvog dana kad sam ušao u politiku daleke 1990. godine do dana kad sam iz nje definitivno izašao, nisam prikrio ništa. Takav sam kakav jesam, šta god da to znači. Ne mogu da se branim od sebe samoga. Prihvatio sam odgovornost za Glogovu, i nisam nikoga optužio za ono zašto sam ja kriv. Svoju krivicu nisam razumio samo u pravnog smislu, već u jednom širem ljudskom smislu, čak i ono što nisam u tom vremenu možda najbolje razumio, ili što nisam znao, bio sam dužan da znam i da razumijem. Jer ja znam, časni Sude, da sam za to sposoban.

Zato je moja krivica i veća i dublja. Ja sam je u potpunosti svjestan i zato sam je priznao. Kada sam shvatio šta se zaista desilo u Glogovi, a to sam prvi put u potpunosti shvatio ovdje, slušajući neka svjedočenja preživjelih u drugim predmetima, odlučio sam bez razmišljanja da priznam svoju krivicu. Jer šta je moj život u odnosu na živote tih nevinih žrtava, kakva je njegova vrijednost i čime se ona može

mjeriti. Nisam kalkulisao ni sa čim, pogotovo ne sa kaznom koja će mi bi biti izrečena, nisam o njoj razmišljao ni tada, niti o njoj razmišljam danas. Imam previše godina i krivice da bi ih još i to sebi smio dozvoliti.

Svoju ću kaznu prihvatiti isto onako kao što sam prihvatio svoju odgovornost, svjestan da ona ne može ni u kom smislu biti veća od one koje sam sâm sebi izrekao, dozvolivši da budem u poziciji u kojoj se nalazim i koje se stidim. Svjestan sam da nikakva kazna ne može izmiriti moje račune sa mrtvima i sa živima. Volio sam te gradiće u istočnoj Bosni. Danas oni ne vole mene. Odrekli su me se i to je moja kazna. Ne postoji veća.

Časni Sude, klanjam se sjenama nedužnih žrtava u Glogovi. Sve što sam uradio na ovom Sudu i iako to na išta vrijedi, poklanjam njima, u nadi da će to bar malo ublažiti bol njihovih najbližih. Poznajem tu bol jer je i ja nosim. Kajem se zbog progona koji sam počinio, žalim za svim žrtava ovoga rata jer su nepotrebne ma u kom groblju počivale. Izvinjavam se svima koje sam ražalostio i koje sam iznevjerio. Posljednju rečenicu koju želim da kažem pred ovim Sudom, upućujem jedino svojoj porodici, svoje djeci. Nikad u ovom ratu nisam poželio, naredio niti počinio neko ubistvo. Hvala, časni Sude.” (Miroslav Deronjić, pretres o kazni , 28. januar 2004.)

PRESUDA O KAZNI PRETRESNOG VIJEĆA

Opština Bratunac i konkretno, selo Glogova, nalaze se u istočnom dijelu Bosne i Hercegovine. To područje je imalo veliki strateški značaj za bosanske Srbe jer je povezivalo srpsko stanovništvo Bosne i Hercegovine sa susjednom državom Srbijom. U samom selu, do 9. maja 1992., pretežno su živjeli bosanski Muslimani. Prema popisu stanovništva iz 1991., u selu je živjelo 1.913 stanovnika, od kojih su 1.901 bili Muslimani.

Od kraja aprila do početka maja 1992., s konkretnom namjerom diskriminacije i etničkog čišćenja bosanskih Muslimana iz sela Glogova i bratunačke opštine, Miroslav Deronjić, koji je u svojstvu predsjednika Kriznog štaba Bratunca ostvarivao *de facto* i *de jure* kontrolu nad Teritorijalnom odbranom i *de facto* kontrolu nad policijom, ovlastio je TO i bratunačke policijske snage da razoružaju bosanske Muslimane u selu Glogova. Od tog trenutka, Glogova je bila ne samo razoružano već i nebranjeno selo.

Nakon sastanka Kriznog štaba 8. maja 1992., Miroslav Deronjić je naredio napad na Glogovu, svjestan da je taj napad bio dio sistematskih napada na civilno stanovništvo, bosanske Muslimane, u određenim dijelovima Bosne i Hercegovine. Na sastanku je objasnio da se plan o stvaranju srpske nacionalne teritorije ne bi mogao provesti u opštini Bratunac a da se prvo ne zauzme Glogova, a njeno cjelokupno muslimansko stanovništvo ne premjesti na nesrpsku teritoriju.

Naglasio je da, ako stanovnici Glogove ne pruže otpor, sve treba dovesti u centar sela i silom prevesti, u Kladanj, koji je bio pod kontrolom Muslimana izvan opštine Bratunac. Miroslav Deronjić je takođe izjavio da će se, ako sve u Glogovi prođe dobro, narednih dana nastaviti operacija trajnog uklanjanja bosanskih Muslimana u susjednom Bratuncu i, između ostalog, mjesnim zajednicama Voljavica i Suha.

Upotreba sile uključivala je prisilno raseljavanje muslimanskog stanovništva iz njihovih domova, a zbog upotrebe oružja protiv bosanskih Muslimana ubijeni su mnogi Muslimani. Imena 65 nenaoružanih bosanskih Muslimana konkretno su navedena u Presudi kao direktne žrtve srpskih snaga koje su izvršile napad 9. maja 1992. Iako je Miroslav Deronjić znao da postoji velika vjerovatnoća da će u selu biti žrtava, ipak je izdao naredenje za napad. Dok je operacija bila u toku, Miroslav Deronjić je podsticao srpske snage da pale kuće i unište seosku džamiju. Kao posljedica napada kojeg je naredio Miroslav Deronjić znatan dio Glogove srađen je sa zemljom, a u selu nije ostao nijedan bosanski Musliman.

Prilikom određivanja kazne, Pretresno vijeće je uzelo u obzir više faktora. Prilikom procjenjivanja težine krivičnog djela i otežavajućih okolnosti, Pretresno vijeće je uzelo u obzir veliki broj žrtava prilikom napada na Glogovu. Nadalje, takođe je uzelo u obzir Deronjićevu zloupotrebu nadređenog položaja u svojstvu političkog rukovodioca u opštini Bratunac, kao i njegova naredjenja da se razoružaju stanovnici Glogove i da se na Glogovu na kraju izvrši napad. Pored toga, u obzir je uzeta posebna ranjivost i bespomoćnost žrtava napada uhvaćenih u klopku.

Pretresno vijeće je posebno obratilo pažnju na dugoročne posljedice napada na Glogovu na žrtve i na njihove rođake. Mnogi bivši stanovnici Glogove i danas trpe trajne posljedice užasa napada na njihovo selo i državu.

Uzevši sve to u obzir, Pretresno vijeće je takođe uvažilo značaj potvrdnog izjašnjavanja Miroslava Deronjića o krivici kao njegovo prihvatanje individualne krivične odgovornosti. Njegova saradnja s istražiteljima tužilaštva i njegovi izrazi kajanja takođe su faktori koje je Pretresno vijeće uzelo u obzir prilikom odmjeravanja odgovarajuće kazne za njegove zločine. Potvrdno izjašnjavanje Miroslava Deronjića o krivici i njegova spremnost da svjedoči na drugim suđenjima pridonijeli su potrazi Međunarodnog suda za istinom. Pretresno vijeće je takođe bilo mišljenja da je potvrdno izjašnjavanje o krivici, osim što je uštedilo Međunarodnom sudu vrijeme i resurse potrebne za dugotrajno suđenje, takođe poštedilo žrtve i svjedoke svjedočenja o bolnim i traumatičnim događajima, čime bi se ponovo otvorile stare rane.

Dana 30. marta 2004., Pretresno vijeće je izreklo presudu osudivši Miroslava Deronjića na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1) Statuta Međunarodnog suda) za:

- Progone na političkoj, rasnoj i vjerskoj osnovi (zločini protiv čovječnosti, član 5).

Kazna: 10 godina zatvora.

PRESUDA ŽALBENOG VIJEĆA

Dana 28. aprila 2004. godine, Miroslav Deronjić je podnio Najavu žalbe na Presudu o kazni Pretresnog vijeća. Tužilaštvo nije uložilo žalbu.

Žalbeno vijeće je odbacilo sve žalbene osnove 20. jula 2005. godine i izreklo jednoglasnu Presudu kojom je potvrdilo kaznu koju je izreklo Pretresno vijeće 30. marta 2004. godine.

Dana 24. novembra 2005. godine, Miroslav Deronjić je prebačen u Švedsku na izdržavanje ostatka kazne. U kaznu mu je uračunato vrijeme koje je proveo u pritvoru od 6. jula 2002. godine.

Miroslav Deronjić je umro 19. maja 2007. godine, dok je izdržavao kaznu u Švedskoj.